

Martin Heidegger

(z: J.B. Lotz - *Martin Heidegger a Tomáš Akvinský*)

- Heideggerova otázka - jak je tomu s člověkem?

- **překonání humanismu** - (MH - *Dopis o humanismu*, Brief über den Humanismus, 1946)

- franc. filos. JEAN BEAUFRET se ptá: Jakým způsobem lze slovu humanismus vrátit smysl?

- MH >> slovo h u m a n i s m u s ztratilo smysl; ona ztráta = z a p o m e n u t o s t b y t í

- bytnost člověka spočívá v ek-sistenci = člověk vztažen k bytí a bytím zcela určován >> není tu pro sebe, je tu pro bytí >> humanismus = nejde o člověka pouze jako takového, ale o pravdu bytí

- b y t í = základ všeho jsoucího, náležejí k němu všechny věci viditel. světa i člověk

- "*Každé jsoucno je jsoucnem svým založením v bytí, jedinečným způsobem pak člověk.*"

>> otázka po člověku = nut.po bytí jako jeho základu, z nějž + k němuž čl. je, jinak se otázka s čl. míjí

- otázka po bytí základní, neb čl. sám není středem, ale krouží kolem bytí jako svého středu / je mu bytím samým uvláštěno (EREIGNIS) být "strážcem pravdy bytí."

- **rozdvojení** - poměr člověk - bytí d v o j z n a č n ý - od prvopočátku jeho dějin

- viz předsókratici - hl. HÉRAKLEITOS Z EFFESU - centrál. pojem - l o g o s - blízko MH b y t í

- též rozdvojení - Hér.: "*Od logu, s nímž nejdůvěrněji zacházejí, jsou odloučeni.*" - čl. v hloubce s logem nerozlučná jednota a zároveň odloučenost od logu >> všechny věci existují jen díky logu, ale čl. (v němž logos nikdy neustává a jednotný s ním!) je nepoznává; zdají se mu cizí

- Hér.: "*Přítomní jsou nepřítomní.*" (tj. přítomní jen povrchu věcí, ale nepřítomní jejich vnitřní povaze)

- nalomenost čl. - čl. tu je, a přece ne, zachází s věcmi + jinými lidmi, chová se, nalézá vše, a přece nic

- souč. ustrojení čl. nelze pochopit jen z economic. souvislostí / sociolog. daností

- až jejich poslední kořen = vztah člověka k bytí; na tom závisí i budoucnost čl.

- MH diagnóza dneš.situace - **autentičnost** (EIGENTLICHKEIT) + **neautentičnost** (UNEIGENTLICHKEIT)

- neaut. = čl. vypadl ze svého základu + odcizil se mu; zprvu + většinou čl. v neaut.

- **aut.** = čl. se svým základem zajedno + žije z něho; nikdy nevyhasíná, pouze překrývána

- = čl. v zajetí mnohotvárného jsoucna >> nedbá onoho jednoho bytí, ač jej bez ustání osvětluje, zapomíná a nakonec je popírá >> n a p ě t í + z á t ě ž našeho pobytu - dnes má 3 jedineč.rysy, problémy

(1) bytí ve světě

(2) otázka techniky

(3) západní metafyzika

(1) bytí ve světě

- čl. není izolovaná subjektivita, ale vždy vztažen ke světu + vřazen do něj

>> b-v-s = základní existenciál, základní ustrojení

- **svět ne příroda** kol. čl.; vždy již změněn čl.činností, spoluurčován čl-em, tvoří obor čl. rozvrhování

- svět 20.stol. - technický věk, příroda na Západě vlast. už není

- MH: vztaženost ke světu nevyčerpaná poznáním světa, ne jen teoretický charakter; znamená obstarávající zacházení se světem, podílí se na tom veškeré naše činnosti

- **starost** (SORGE)- zákl. struktura obstarávání - čistě ontol.-existenciální význam (ne starostlivost/bezstar.)

- dva druhy zacházení (1) obstarávání po ruce jsoucích služebných věcí = věcného jsoucna (ZEUG)

(2) péče o druhé dané ve spolubytí s bližními

- v (1)+(2) čl. v nebezpečí (vždy mu již podlehl) rozptylu ve věcech + lidech >> ztratí sebe sama či svoje vlastní já (SELBST)

- hl. (2); odcizení sobě samému = též svému základu >> nezvládá jsoucno z hlubiny bytí, naopak jsoucnem a hl. druhými pohlcován + ztročován / olupován o svůj vlastní svobodný rozvoj - zaplaven jsoucnem >> je mu zatemněna hlubina bytí, zatarasen přístup k ní

- MH - např. vztah k druhým - jedinec druhými (ne určitými, ale neurčitě vzatými / všemi druhými) zabrán tak, že již nežije jako on sám; *já / kdo* >> **anonymní ono se** (DAS MAN)

- vlastní já (ICH-SELBST) se ztrácí v anonymitě (MAN-SELBST) - ono-se neuchopitelné; vykonává nenápadnou, ale o to účinnější d i k t a t u r u
- "Užíváme si a bavíme se, jak se lidi baví; čteme, nahlížíme a soudíme o literatuře a umění, jak se nahlíží a soudí; ale i z velkého davu se stahujeme zpět tak, jak se to dělá; popuzuje nás, co se považuje za popudlivé."
- čl. určující sám sebe z nitra >> čl. řízený zvnější (též tzv. nonkonformisti !)
- diktatura anonymního ono-se >> p r ů m ě r n o s t = zploštění všeho původního, vydobytého, každé tajemství ztrácí svou sílu >> všeobec. n i v e l i z a c e (co velké, nemůže se prosadit)
- jedinci se odnímá jakákoli odpovědnost (nikdo nepotřebuje stát za svým)
- j e d i n e místo vlastních rozhodnutí nechává za sebe rozhodovat nikoho (anonym. ono-se = nikdo)
- ono-se může za všechno odpovídat, neb nikdo není za nic odpovědný - stav nepodloženosti
- projevuje se v GEREDE - každodenní mluvení - bez pravého kontaktu s věcí - o všem hovoří a vše rozmělnuje; ve zvědavosti, kt. stále přeskakuje od jednoho k druhému bez oprav. setkání a vyčerpání s něčím/toho - ve dvojznačnosti - vše pohání, udržuje v chodu, na jejím základě se zdánlivě děje vše, ve skutečnosti však nic = čl. v každodenní upadlosti (VERFALLENHEIT) - čl. vypadl z bytí a propadl jsoucnu (e.g. dnes diktatura veřejného mínění, společnosti a hospodářství), vyháněn od své bytnosti (bytnost. určení, WESEN)
- >> zbavován bytnosti (ENT-WESENTLICHT) či vháněn do jejího opaku (UN-WESEN)

(2) otázka techniky

- MH (přednáška *Die Frage nach der Technik*)
- b y t n o s t techniky vnímá pozitivně - t. = způsob odkrývání pravdy určující dnešní věk, tj. bytí
- t. sama o sobě nepatří k upadlosti + nevhání čl. do odpadnutí od sebe sama, naopak odkrývá pravdu
- vytváří věci, kt. by tu bez ní nebyly - pravda by bez jejího přičinění zůstala skryta
- vzniká nové jsoucno + se rozvíjejí schopnosti čl. >> přibližuje nám bytí samo v jeho nových str.
- ale dnes v bytnosti t. propuká vždy už také její o p a k - t. pro čl. se stává nejvyšš. nebezpečím << zatemňuje základ, z něhož pochází
- čl. vyžaduje + využívá přírodu jen pro své účely >> řídí se do neautentičnosti
- čl. se sám vidí už jen ve svém vztahu k vyrábění technic. věcí >> zdání, že vše pouze výplodem čl.
- čl. nepřijímá vše z rozvrhu bytí, ale všude se setkává jen s vlastními rozvrhy >> činí ze sebe střed
- >> stále bezvýchodnější zapletení se do zapomenutosti bytí
- >> čl. vytlačován od své bytnosti + od bytnosti věcí, přepadán, zotročován vlastními produkty
- >> zvnějšnění čl. - Mh: čl. se v něm pohybuje "na samém okraji propasti"
- >> d n e s t. b y t í z a k r ý v á / čl. od bytí o d v r a c í (svou bytností ale přináší otevřenost bytí!)
- osud Západu (tj. zapomenutost bytí) se tedy d o v r š u j e v technice

(3) západní metafyzika

- filosofie jakožto metafyzika = v y j e v e n í o s u d u Západu (zapomenutosti bytí)
- dosav. myšlení žije jistě ze zjevnosti bytí / se děje ve světlině bytí "Jsoucno jako jsoucí se jeví vždy ve světle bytí." - m y š l e n í se neobrací zpátky ke svému základu > toto světlo nebráno v úvahu - bytí není tematicky myšleno "Metafyzika nemyslí, pokud si staví před sebe stále jen jsoucno jako jsoucno, na bytí samo."
- >> dána zapomenutost bytí >> **nihilismus** - vede k němu + obsahuje n. v sobě! vypadá to, jako by s bytím nic nebylo / jako by bytí vůbec nebylo
- MH: m e t a f. přivolala n i h i l i s m u s., je v zajetí nih. >> v tázání po bytnosti bytí třeba vzdát se jazyka metafyziky
- met. překonání nihilismu odepřeno - MH: viz naplněno v met. vůli k moci (NIETZSCHE)
- NIETZSCHE se považoval za proroka nihilismu (N.: n. = "nejhroznější ze všech hostů" před dveřmi)
- MH - N. opravdu prorok n., n. v našem věku zdomácněl + převládl
- bytí (základ všeho jsoucího) se vytratilo >> nih. rozklad, jsoucno upadá do nepodloženosti, řítí se do propasti
- nihilismus vždy >> a t h e i s m u s (n. jej obsahuje) - neb cesta k Bohu vede skrze bytí
- MH: západ. filosofie pro svou zapomenutost bytí připravuje nihilismu (+ >> ateismu) cestu
- JBL: MH se od ateismu naprosto jasně distancuje - "Theistické může být stejně tak málo jako atheistické."
- JBL: ne indiferentismus (nih.) - MH zde dbá hranic daných myšlení jako myšlení
- JBL - (1) vyplývá tento vývoj z bytnosti dosav. myšlení / její ztráty? (2) opravdu zapomenutost bytí tak všeobsáhlá, jak tvrdí MH?

Záchrana člověka dnes podle Heideggera

- zapomenutost bytí = osud západní civilizace >> člověk v ohrožení
- MH - básník HÖLDERLIN, výrok: "Tam kde je nebezpečí, vyrůstá i to, co zachraňuje."
- >> MH - v ohrožení samém se ohlašuje ono z a c h r a ň u j í c í - tj. jedině návrat k základu (=k bytí)
- jen z bytí čl. s to překonat otročení jsoucnu (zejm. zvrácenému tech. světu), prosadit v neautentičnosti auten.
- ohrožení pro otevřenost vůči bytí dnes hl.:
  - (1) p o z i t i v i s m u s - radikál. zapomenutost bytí; p. uniká dokonce i jsoucno, zabývá se pouhými jevy js-a
  - (2) f r a n k f u r t s k á š k o l a (neomarxismus) - Theodor W. ADORNO (Negative Dialektik) - výslov. po-
lemika s MH - "slovo bytí postrádá smysl"
- společn. + hospodář. změny = jen v rámci jsoucna >> jedině návrat k základu (bytí) řešením lids. záležitostí
- výchozí bod návratu = 3 skutečnosti
  - 1) zapomenutost bytí
  - 2) technika
  - 3) neautentičnost

1) zapomenutost bytí

- neznamená naprostou nepřítomnost / úplné zmlknutí bytí
- co někdo zapomněl, již věděl, ví o tom (asp. v zákl. záležitostech lids. existence) stále v hlubinách svého vědomí, ale zapomenuté neproniká na povrch / se již nedá uchopit >> v zapomenutosti bytí se ohlašuje skrytým způsobem jeho z j e v n o s t = kdo přemýšlí o + domýšlí z.b. >> naráží na bytí samo
- MH - celé jeho myšlení, filosofování vyrostlo ze "základní zkušenosti z.b." - jinak ani bytí odhalovat nejde
- jak k z.b. dochází ? - ne pouhá nedbalost lids. myšlení, ne menší schopnosti raného západ. myšlení
- z.b. se uvlastňuje z bytí samého jako osud západ. + celých evrop. určených dějin
- bytí se drží u sebe tím, že se při svém odhalení současně zahaluje, při svém odkrytí souč. skrývá, při svém sdílení souč. odnímá
- vysvětlení = rozdíl z a p o m e n u t o s t x s k r y t o s t (JBL: tento rozd. u MH sotva vystupuje)
- JBL - jako s B o h e m - ve svých výtvorech se odkrývá tak, že se ve své skrytosti stále drží zpět
- JBL - nikdy B. nevidíme tvář v tvář, odpírá nám ji - vyhmataváme B. jen výkladem B's šifer (JASPERS)
- JBL - podobně u MH b y t í - čl. svým bytostným určením postaven do skrytosti bytí - tím dán jako člověk
- odhalení bytí pouze č l o v ě k u v l a s t n í >> čl. převyšuje všechna ostatní jsoucna
- zároveň neoddelitelně přítomno z a h a l e n í >> n e b e z p e č í, také jen čl. vlastní !
- o s t a t n í j s o u c n a - s neomylnou jistotou se sama nalézají + naplňují x čl. podléhá nejistotě >> možnost ztracení se, zničení >> skrytost bytí pro naši dobu krajní ohrožení
- skrytost umožňuje >> z a p o m e n u t o s t b y t í - ve svém odkrývání bytí skryto / uniká >> čl. si ho často nevšímá, přehlíží je, zapomíná na ně, dokonce je popírá (viz ADORNO a další)
- z.b. není nevyhnutná >> není vždy těž v růz. dějinných údobích + je překonatelná (JBL: doklad. MH tvorba)
- skrytost bytí = jen příležitost k zapomenutosti bytí - hl. roli má čl. z a n e d b á n í / n e d b a l o s t
- >> překonání z.b. vyžaduje n a s a z e n í / k r a j n í v y p ě t í čl. - čl. tak učiní zadost nároku bytí
- JBL - MH ne zcela jasně rozlišuje z a p o m e n u t o s t x s k r y t o s t
- JBL - (1) čl. se nemůže pozvednout až k nezahalenému odhalení bytí << (mizí se zapomenutostí i skrytostí?)
- (2) ani není pravda, že se s bytím nesetkal << (je zapomen. stejně nepřekonatelná jako skrytost?)
- JBL - MH sám uznal, že k překonání zapomenutosti vykonal sám jen nejprvnější kroky
- MH - zapomenutost bytí ztělesněna metafyzikou
- lidé bloudí v bezdomoví >> celým svým životem se přivádějí do zkázy

2) technika

- bytostné určení techniky = otevřenost bytí (= nežene čl. nutně do neštěstí !)
- přesto z ní roste vším otřásající ohrožení, neb její bytost. určení zakryto + zapomenuto >> skluz do opaku byt. určení t.
- proč - odkrývání bytí >> pouhé využívání přírod. látek + sil ve službách čl. >> ale v tomto opaku nás oslovuje bytnost t-ky sama! - zpětný postup - vnikání do toho op. >> lze odkrývat bytnost t. >> přivést bytí k řeči

- dnes katastrofy >> nutnost přezkoumat náš vztah k t. - zatím jen léčba symptomů, ne kořen zla >> zklamání >> 2 výsledky: z o u f a l s t v í / potlačení povrchnosti >> zakotvenost v h l o u b c e
- o n t i c k ý provoz t. přechází >> jejího o n t o l o g i c k é h o výkonu (čl. díky bytí získává vládu nad t.) = pokud nemáme vládu nad t., ještě jsme se nesetkali s její bytností! (ontická znalost, ale ontologická neznal.)
- až bereme t. vážně jako způsob, jak se bytí dává čl. >> kořen zla (naší nejistoty k t., katastrof, otročení t-e)
- opět - v samotné t. nalézáme ono zachraňující

3) neautentičnost

- = čl. v jeho každodenní upadlosti - v y p a d l z bytí + p r o p a d l jsoucnu
- ale v neaut. vždy již obsažena autentičnost (n. žije jen z au., bez au. je n. zcela nemožná)
- >> kdo v zajetí jsoucna vždy již oslovován + vyzván bytím; anonym. ono-se nikdy neudusí zcela vlastní Já; v pozadí prázd. mluvení vždy smysluplná řeč; >> čl-a neuspokojí žádné jsoucno, neb přitahován bytím
- čl. trpí nesnesitel. d v o j z n a č n o s t í - neb jím hýbe základ dávající všemu j e d n o z n a č n o s t - ta náleží jsoucnu jen skrze bytí
- >> nuda, omrzlost, hnus bují z upadlosti proto, že čl. náleží bytí >> ty nálady vyjevují t a h k autentičnosti
- tento ta h zakoušen čl. v h l a s u s v ě d o m í - pro čl. a jeho život naprosto fundamentální hlas
- to základní u sv. není to či ono přikázání, ale v o l á n í - vytrhuje nás z přítmi neautentičnosti
- hlas svědomí zasahuje anonymní ono-se + povolává vlastní Já k sobě samému = ke své nejvlast. možnosti být
- p o b y t volá ve svědomí sebe sama neb mu jediné o něj sama jde - svěd. v základě a bytos. určení vždy moje
- if čl. nenásleduje hl.sv. >> zůstává trvale za svými možnostmi, zapletl se vždy již do své původní provinilosti
- o t e v ě n o s t - umožňuje pohledět na svou vlastní možnost být >> v posled na bytí, kt. tu možnost teprve umožňuje + o d h o d l a n o s t se chápe své možnosti být, aby ji uskutečnila - to možné jen z hloubky bytí
- >> hlas svědomí přivádí čl. zpět k hloubce bytí (= hloubka jeho nejvlastnější samosti *sebe*)
- z této hloubky bytí má čl. otevřeně + odhodlaně ovládnout svůj život + propracovat se k autentičnosti

Celek pobytu v horizontu "ničeho"

- každodenní upadlost = zabavenost tím/oním jsoucnem >> čl. rozptýlen, roztržštěn do mnohosti >> **celek po- bytu** uniká čl. pohledu / zakryt
- >> z t r a c e n o s t - osvobození se z ní if se čl. chápe jako s t a r o s t >> otevření 3 dimenzí času >> odha- luje se celek pobytu

- 1) **být-před sebou** = b u d o u c n o s t, primární dimenze
- 2) **být-jíž-na** = m i n u l o s t / bylost
- 3) **být-u** = p ř í t o m n o s t - v ní jediné se jsoucno dává (EREIGNET)

- = souhra tří dimenzí - pro čl. veškeré jsoucno nejdříve něco budoucího / k němu přicházejícího, jehož konkrétní možnost podmíněna minulým a dosud bylým a jež může být uskutečněno pouze jako přítomné
- >> uchopení celku svého pobytu >> při uskutečňování jednot. jsoucna skuteč. čl. i sám sebe, týž rytmus 4 něj
- v 1,2,3 všech se čl. v y k l á n í d o n i č e h o / se v něm zakládá

- b u d o u c n o s t - čl. existuje v předběhu (= bud.) tím, že při veškerém svém chování předbíhá tomu, čím dosud byl a v přítomnosti je + rozvrhuje nové možnosti sebe sama, kt. teprve mají být uskutečněny
- = porozumět ve smyslu *moci* - "rozumí svému řemeslu" - toto *moci* v sobě podstatně chová + otvírá možnosti
- přítom se otevírá nic = bud. pro nás zahalena závojem - nevíme, zda a jak se ony možnosti opravdu uskuteč- ní (nemáme žádnou záruku)
- bytí k smrti - jediná výjimka - nejvlastnější možnost pobytu - zároveň nepřekonatelná + jistá - její uskuteč- nění spadá vjedno se zřícením se do ničeho >> strhává sebou všechny ostat. uskutečněné možnosti
- = p o b y t se řítí vstříc n i č e m u - to n. = n. nitrosvětského pobytu - zakoušeno v zákl. rozpoložení úzkosti
- v předbívavém odhalování toho moci být se pobyt otevírá sobě samému ve své nejzazší možnosti >> proniká ke své celosti = stojíme v ničem, kt. k čl. přichází čili v ničem budoucnosti

- m i n u l o s t / bylost (GEWESENHEIT) - **být již ve** (světě) - vposledku původ člověka - zde se ohlašuje v r ž e n o s t (GEWORFENHEIT), kt. se odemyká v r o z p o l o ž e n í (BEFINDLICHKEIT)
 - **pobyt** přiváděn vždy již před sebe sama - ve svém holém tu / nahé, že je a být má - odkud a kam zůstává v temnu >> charakter bytí jako tíže >> čl. se od tohoto nejdříve + ponějvíce odvrací
 - jak ho spatří, vidí svou bylost, minulost = svůj původ - ale neukazuje se to, z čeho pochází, co jej vrhlo do bytí >> nepoznává odkud přichází = stojí před ničím svého původu

- p ř í t o m n o s t - **bytí u** (nitrosvětského jsoucnu) - zacházení s rozmanitým jsoucнем (druhými lidmi + věcmi), v němž se (u nichž se) čl. ve své upadlosti vždy již ztratil
 - z t r a c e n o s t = bytí postrádající = nicotné podnikání - podnikající čl. + předmět jeho podnikání sklouzávají do nicotnosti, zvracejí se v něco, co se nakonec nevyplácí >> otevření nic přítomnosti, nic stálého příchdu

>> **bytí člověka** = vykloněnost do něčeho (3 dimenze starosti + celý časový sebevýklad) >> čl. je ničím obklopen + tím držen pohromadě ve své celosti (nic = základ, z něhož existuje a je přiváděn ke své celosti)

>> JBL: nihilistické >> ateistické výklady HEIDEGGERA, falešné (neb vydána jen 1. pol. Bytí a času)

- zprvu + většinou před ničím čl. p r c h á - dojem, že vše ztrácí, rušena jeho zdánlivě zajištěná každodennost
 >> vydání čl. jsoucnu, jeho nesmysl. víru >> klesání do neautentičnosti + míjení sebe sama, v každ. okamžiku člověk znovu zaniká, vypadá z celosti pobytu >> z toho jej vyhání nic, když se mu otevřeně postaví + odhodlaně jej převezme >> míra, v jaké vydrží nic = o s v o b o z e n í se z tyranie jsoucnu, p o z v e d n e s e z rozptýlení do mnohého + otevře se jednomu -
 - j e d n o nejprve vystupovalo jako n i c - to ale ukazovalo za sebe potud, že zaručuje autentičnost
 - tak třeba vydržet ú z k o s t jako základ. rozpoložení, ukazuje se v něm nic >> nedusit, nepotlačovat toto rozpoložení v ruchu podnikání - taky ukazuje za sebe = osvobozuje k celosti pobytu = k autentičnosti

= návrat k b y t í průchodem skrze n i c - nic připravuje přístup k bytí, bytí v n. nezaniká s koneč. platností!

- jediný způsob, jak čl. může dosáhnout bytí

- **nic** = totiž z á v o j b y t í - nic = zahalené bytí, v ničem se již vždy setkáváme zastřeným způsobem s bytím

>> JBL: dvě fáze MH myšlení (1) ponechání bytí v závoji něčeho (hl. Bytí a čas)

(2) odhaluje bytí / nechává je z něčeho vystoupit jako ono samo

- **smrt** (n i c b u d o u c n o s t i) stejně jako **nuda, omrzlost, hnus** (n i c p ř í t o m n o s t i) = volání člověka bytím, chápe, že mu nemůže dostačovat žádné jsoucní!!!

- v nedostatečnosti / nicotnosti jsoucího čl. vysvitne bytí - z něho pak s to spravovat jsoucí tak, že zacházení s ním se stává pokračujícím prosvětlováním (LICHTEN) bytí

- MH - čl. je spíše bytím samým vržen do pravdy bytí - naskytá se bytí (ES GIBT SEIN) = **pravda bytí** dopuštěním (SCHICKUNG) bytí samého >> bytí = původ pravdy

>> vyklonění se do něčeho pak = vyklonění se do bytí

- jak je to všechno možné? >> "nic = nic jsoucího a tak na jsoucím zakoušené bytí"

- v tomto smyslu, jako naprosto jiné >> **bytí = ne-jsoucí**

>> bytí jako nic umožňuje pochopt je nezkresleně, ne představit si je / ustavovat předmětně na způsob jsoucnu

- co to umožňuje čl.? čl. jako vykloněný do něčeho (tj. do bytí!) je s to :

(1) přechod neautentičnost >> a u t e n t i č n o s t

(2) dospět k bytnosti t e c h n i k y jako odhalování bytí

(3) vést m e t a f y z i k u od promýšlení jsoucího k promýšlení bytí

- JBL - to platí (MH pro myšlení) i pro celého čl. - co jej dělá čl. není vztah k jsoucňům, ale k bytí, že k němu bytí promlouvá = pravý humanismus - pozvedá ne člověka, ale bytí do středu, čl. okolo něj krouží jako planeta kol Slunce >> zákl. úkol čl. = odpovídat nároku bytí >> tím být co nejvíce práv i jsoucnu

- MH - úkol - **člověk** má nasloucháním bytí zjednávat bytí sluch ve světě, pomáhat mu k zjevnosti / dovádět k vládě >> MH: čl. není pánem jsoucna, ale **pastýřem bytí** - jemu je svěřeno starat se o bytí, být strážcem bytí
- bytí na čl. odkázáno, potřebuje jej, jen čl. s to připravovat ve světě cesty pro bytí
- nárok bytí se sděluje (EREIGNET SICH) d e j i n ě = v dynamické proměně, ne ve statické totožnosti
- bytí hovoří k čl. vždy v jiných + nových dopuštěních (SCHICKUNGEN) - z nich vyrůstají epochy dějin >> čl. má naslouchat bytí a věrně mu odpovídat, aby naplnil to, co pro jeho dobu opravdu spásné
- otázka: co je vlastně bytí? >> MH: **bytí je Ono samo - ne Bůh**, ani ne nějaký základ světa
- JBL - Ono samo = třeba je chápat ze sebe sama, ne vysvětlovat něčím jiným
- JBL - MH není ateista, drží čl. výslovně v otevřenosti pro otázku Boha - bytí ve světě neobsahuje rozhodnutí o tom, zda je čl... bytostí pouze tohoto / též onoho světa
- JBL - MH neříká Bytí = Bůh, spíše MH stupně -: od b y t í vede cesta >> s v a t é, >> b o ž s t v í >> to, co má jmenovat slovo Bůh
- JBL - MH **bez-božné myšlení** = třeba se vzdát boha filosofů, metafyziky - je to bůh Causa sui, filosofický bůh, ne božský bůh
- JBL - MH nejde o otázku ateismu (je/není bůh?), ale o vztah k Bohu - zatím jsme udělali jen přípravné kroky k setkání s Bohem
- jak má ale vypadat cesta bytí >> Bůh, zůstává u MH předběžně nerozhodnutelné

Bytí u Heideggera

- MH filosofování vyrostlo dle jeho vlast. svědectví "ze základní zkušenosti zapomenutosti bytí"
- JBL - žádný myslitel nepostavil otázku bytí do středu svého filosofování tak tematicky jako MH
- JBL - MH myšlení není filosofie existence a ještě méně existencialismus
- MH se nesoustřeďuje na objasnění existence (JASPERS) / čl-a >> MH nepřevádí všechna určení na různé stránky člověka - MH základní otázka míří k b y t í < ke s m y s l u b y t í (co bytí nejvnitřněji znamená) >> MH filosofie = **filosofie bytí**
- teprve ve službě otázky po bytí se klade >> otázka po člověku - č l o v ě k = to jsoucno, v jehož porozumění bytí se vždy již přístup k bytí otvírá - je mu vlastní předchůdná, byť nepojmová otevřenost bytí >> jako bytí ve světě se může vztahovat k tomu jsoucnu, jímž sám je, stejně jako k ostat. jsoucňům
- díky tomuto porozumění bytí se čl. nazývá p o b y t - (DA-SEIN)
- >> tážání po bytí začíná bytostně hermeneutikou pobytu / analytikou existence
- předvedení struktury bytí pobytu = jen cesta k cíli (vypracování otázky po bytí)
- onto-logická difference - rozdíl mezi jsoucnem (TO ON) a bytím (LOGOS, základ jsoucna)
- bytí se od jsoucna odlišuje, ale není nic v běžném smyslu - je to *nic* jako zahalené bytí samo, ne-jsoucí
- obrat od tohoto *ničeho* k bytí není zlom, rozpor, ale = přechod od zahaleného k odhalenému bytí

metafyzika a fundamentální ontologie

- MH - třeba návratu k základu (fundamentum) metafyziky
- = m e t a f y z i k a = ontologie, kt.myslí jsoucno jako jsoucno a to ve světle bytí - je s to konat své vlastní dílo jen potud, pokud se osvětlilo bytí >> metaf. žije ze zjevnosti bytí, ale nechává ji nepovšimnutou - neb nemyslí na bytí samo >> nemůže vysvětlit, jak bytí s sebou přináší takovou neskrytost
- >> metaf. neproniká ke svému vlastnímu základu x MH chce poznat základ metaf. >> myslet pravdu bytí samého, rozvzpomenout se na samotné bytí >> překonání metafyziky (ne její negování, odstranění) = pouze převedení metaf. na její základ = jde o založení ontologie ve fundamentální ontologii